

Correctievoorschrift VWO

2024

tijdvak 1
woensdag 8 mei
07.30 - 10.30 uur

Papiamentu

Verwerken scores

Verwerk scores van alle kandidaten in het online AWP-programma.

De scores moeten uiterlijk maandag 3 juni 2024 om 12.00 uur ingevuld zijn.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor dit examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor dit examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Papiamentu VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Papiamentu VWO eerste tijdvak 2024 kunnen maximaal 46 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 19 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

*Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.
Alle open vragen moeten in het Papiamentu beantwoord zijn.*

Teksto 1 Froude ku resèpt

1 B

2 A

3 A

4 B

5 A

6 maximumscore 2

Voorbeeld van een correct antwoord:

- Mester kontrolá bon / profundamente, 1
 - si no e kontrol no tin sentido. 1
- OF
- Si kontrolá superfisialmente, 1
 - lo no deskubrí nada. 1

NB: Alleen de eerste 10 woorden beoordelen.

7 A / B

8 C

9 maximumscore 1
eksperensia propio

10 maximumscore 1
generalisashon

11 maximumscore 1
otoridat

12 B

13 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximum score 4

- Publikashon di e nòmber / Atenshon pa e remedi / produkto 1
- ta lanta kuriosidat / ta lanta kachó ku ta drumí / ta hasi hende kaweta, 1
- i esaki por oumentá e rísiko pa bira adikto / i esaki por oumentá uso di e produkto adiktivo akí. / i esaki por oumentá yagmentu riba fentanyl. 1
- Inhoudelijk juist antwoord, niet langer dan 20 woorden 1

15 maximumscore 3

ponensia	korekto òf inkorekto?
1	korekto
2	inkorekto
3	korekto
4	inkorekto

- Indien 4 antwoorden juist* 3
- Indien 3 juist* 2
- Indien 2 of 1 juist* 1

16 maximumscore 4

Den ámbos,

- estafadónan ta kometé froude ku resèpt pa uso propio.
- estafadónan ta kometé froude ku resèpt pa hasi negoshi / pa gana plaka / ta papia di bendementu ilegal di remedi.
- seguro médiko ta bira víktima.
- mester pone mas atenshon na kombatí froude.

Voor elk goed antwoord 1 punt toekennen.

- Inhoudelijk juist antwoord, niet langer dan 30 woorden 1

17 maximumscore 2

- problema – solushon / aserkamentu 1
- fenómeno – deliberashon / aklarashon 1

18 D

19 maximumscore 2

- krítiko 1
- preokupá 1

Teksto 2 Robòt di kuido

20 maximumscore 16

In een goede samenvatting (190 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking. Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn mogelijk.

(situashon aktual)

(max 2p)

- Ta hasi uso di robòt mas i mas den interakshon ku hende. / Awor, asta den kuido a introdusí robòt. 1
- Den mundu di robotics tin basta desaroyo ta tuma lugá pa hasi e robòtnan akí mas mihó i mas real. 1

(desaroyo prinsipal di Selemca, i kon e ta funshoná)

(max 3p)

- Den e proyekto Selemca, 1
- a desaroyá robòt pa sostené i yuda pashènt, i tambe esnan enkargá ku kuido. 1
- E robòtnan ta komplementá e kuido eksistente / ta hasi (solamente) e tareanan ku e zùsternan no tin tempu pa hasi / ku zùster ta haña laf. 1

(sentimentunan kontradiktorio)

(max 3p)

- Pero, aunke (of andere aanduiding van de tegenstelling) 1
- hende ta entusiasamá ku e robòtnan akí ta bira dia pa dia mas sabí, 1
- serka hopi hende robòt ta duna un heful un poko laf i un tiki inkonfortabel. / ta pone hende su kurpa kue rel ora un robòt ta parse humano, sin kualidat ni ekspreshon humano. 1

(aserkamentu di industria di robotics)

(max 6p)

- (P'esei, industria di robotics) a desaroyá un programa di kòmpututer / software 1
- ku un robòt por usa (komo serebro) pa por komportá su mes emoshonalmente manera un ser humano. 1
- (Ademas, / Pero,) ora tin interakshon entre robòt ku hende, ta importante pa nan tin konsiensia moral. 1
- Pa realisá esaki, a desaroyá un 'software' pa robòt ku por pone e prinsipionan di moral den balansa. 1
- (Finalmente,) pa por laga un robòt tuma desishon humano, 1
- a konektá e 'software' di inteligensia sosial emoshonal ku esun di rasonamentu moral. 1

(konklushon final)

(max 2p)

- Pues, a yega asina leu ku e robòtnan ta demostrá un komportashon muchu mas humano, 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- i nan aparensia ta mas agradabel.

1

Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding (190 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 19 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 16 scorepunten.

De toepassing van de aftrekgeregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0.

Schematisch:

<i>t/m 209 woorden:</i>	<i>0 scorepunten aftrek</i>
<i>210 - 214:</i>	<i>2 scorepunten aftrek</i>
<i>215 - 219:</i>	<i>4 scorepunten aftrek</i>
<i>220 - 224:</i>	<i>6 scorepunten aftrek</i>
<i>225 - 229:</i>	<i>8 scorepunten aftrek</i>
<i>230 - 234:</i>	<i>10 scorepunten aftrek</i>
<i>235 - 239:</i>	<i>12 scorepunten aftrek</i>
<i>240 - 244:</i>	<i>14 scorepunten aftrek</i>
<i>245 wrd en meer:</i>	<i>16 scorepunten aftrek</i>